

Somligt förtiga, tillägga eller förändra?

Om tolkens avvikelser från originalyttranden i en kontakttolkningssituation

Cecilia Edfelt

Tolk- och översättarinstitutet, Institutionen för svenska och flerspråkighet

Examensarbete 15 hp

Tolkning, kandidatkurs (30 hp)

Höstterminen 2014

Handledare: Elisabet Tiselius

Examinator: Birgitta Englund Dimitrova

English title: The Interpreter's deviations from source speech

Stockholms
universitet

Sammanfattning

I denna studie undersöks vilka avvikelser från de primära parternas originalyttranden en tolk gör i en experimentell dialogtolkningssituation. Metoden utgår från Cecilia Wadensjös *Kontakt genom tolk* (1998) och syftar till att contextualisera devisen *Intet förtiga, tillägga eller förändra* som framhålls som tolkverksamhetens ideal i Kammarkollegiets (2011) handledning *God Tolksed*. Undersökningen visar att tolken gör avvikelser i form av utelämnningar, tillägg och förändringar men att bara omkring hälften av dem får någon påvisbar effekt på samtalets struktur. Resultaten stärker Wadensjös tes om att man bör studera dialogtolkning ur ett dialogiskt perspektiv och ta fasta på tolkens uppgift som samordnare av samtalet i lika hög grad som hennes uppgift som översättare. Undersökningen var begränsad till sin omfattning och gör inte anspråk på några generaliserbara slutsatser, men fyller ändå sin funktion som en av de första uppsatserna på kandidatnivå inom kontakttolkning, och bidrar dessutom till förståelsen av tolkmedierade samtal.

Abstract

This study examines what deviations from the primary participants original utterances are made by an interpreter in a dialogue setting. The method is based on *Kontakt genom tolk* by Cecilia Wadensjö (1998) and aims to contextualize the maxim *Omitting nothing, adding nothing, changing nothing* used in the document *God Tolksed* (Interpreter's professional code) by the Swedish Legal, Financial and Administrative Services Agency (2011). The study shows that the interpreter deviates by omissions, additions and changes, but that only about half of these deviations affect the structure of the dialogue. The results support Wadensjö's model that dialogue interpreting should be viewed from a dialogic perspective and the interpreter's assignment as a coordinator should be considered as important as her assignment as a translator. The extent of the study being limited, it does not aspire to any universally applicable conclusions. Still it hopefully manages to fill a certain gap, being one of the first Bachelor Theses in contact interpreting and adding to the understanding of interpreter-mediated events.

Nyckelord

dialogtolkning, turtagning, kontakttolkning, samhällstolkning, franska, svenska, konsekutiv tolkning, avvikelser

Keywords

dialogue interpreting, contact interpreting, community interpreting, French, Swedish, consecutive interpreting, turn taking, deviations

Innehållsförteckning

1. Inledning	0
1.1 Inledning	0
1.2. Syfte.....	1
2. Bakgrund	2
2.1 Dialogens särdrag	2
2.2 Nära och avvikande återgivningar	2
2.3 Avvikelseanalys	2
2.4 En dialogisk syn på tolkning	3
2.5 Turtagning	4
2.5.1 Turtagning inom diskursanalys.....	4
2.5.2 Turtagning inom tolkning	4
2.5.3 Tolkens retrospektion	4
3. Material och metod	6
3.1 Förberedelser, situation och deltagare i samtalet.....	6
3.2 Transkription.....	6
3.3 Etiska överväganden	7
3.4 Att definiera effekt	7
3.5 Att hitta exempel	8
4. Resultat och analys	9
4.1 Utelämnningar	9
4.2 Tillägg	11
4.3 Förändringar	12
4.4 Sammanfattning och övergripande observationer	13
4.4.1 Avvikelseernas påverkan av samtalet	13
4.4.2. Avvikelseernas fördelning mellan språkriktningarna	14
5. Diskussion	15
Bibliografi	17
Bilaga 1: Transkriptionsnyckel	18
Bilaga 2: Transkription	19
Bilaga 3: Medgivande	31

1. Inledning

1.1 Inledning

Denna uppsats behandlar ett ämne inom kontakttolkning i svensk kontext. Kontakttolkning brukar även kallas tolkning i offentlig sektor och utförs bl. a inom sjukvården, rättsväsendet och på samhällsinstitutioner som Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. Ett nästan synonymt begrepp för kontakttolkning, som används flitigt både i litteraturen och på tolkutbildningar, är dialogtolkning.

Inom kontakttolkning används flera olika tolkningstekniker beroende på situationen. En teknik är konsekutivtolkning, som innebär att tolken översätter det som en talare säger i efterhand, t ex mening för mening eller stycke för stycke. Konsekutiv tolkning används vanligen vid samtal och möten mellan några få personer, och eftersom det inspelade samtal som ligger till grund för min undersökning var en konversation mellan två primärdeltagare och en tolk var det den enda teknik som tolken använde. I sådana samtalssituationer har tolken ofta möjlighet att anteckna som stöd för minnet och kan även påverka samtalets struktur genom att direkt signalera till primärdeltagarna om hon inte uppfattat vad någon sagt eller behöver be om ett förtydligande (Wadensjö, 1998:175, Skaaden, 2013:47-49).

Karakteristiskt för kontakttolkning är att tolken blir en aktiv deltagare i samtalet. I tidigare forskning har tolken ofta betraktats som en ”översättningsmaskin” som inte påverkar samtalet nämnvärt utan uteslutande bidrar med mekanisk språköverföring, men senare års studier har motbevisat detta antagande och istället fört fram synen på tolken som en deltagare, påverkare och medlare i samtalet. (Wadensjö, 1998).

Man kan svepande sammanfatta forskningen fram till idag som att den nu rådande uppfattningen är att tolken definitivt är en faktor att räkna med i samtalet, men idealet är att tolken inte aktivt gör sig synlig eller tar plats annat än för att kunna styra samtalets turtagning. Det är nödvändigt för tolken att reglera hur länge talarna har ordet, eftersom långa yttranden gör det svårt att minnas all information och bara tolken kan avgöra när ett yttrande blir för långt för just henne att hålla i minnet (Skaaden, 2013:120). Dock uppmanas tolkstuderanter att be deltagarna i ett samtal tala direkt till varandra (Skaaden, 2013:139, Englund Dimitrova, 1991:38) och placera sig så att ögonkontakten mellan de primära parterna inte störs, för att samtalet trots allt ska föras mellan dem i första hand.

Det finns ett antal olika institutioner som utbildar kontakttolkar och yrket har även professionaliserats genom en auktorisation som leder till den skyddade yrkestiteln *auktoriserad tolk* (Kammarkollegiet, 2014). Det är myndigheten Kammarkollegiet som har ansvar för auktorisationen av kontakttolkar och årligen ordnar prov för allmän auktorisation, samt även för specialkompetens inom rättstolkning och sjukvårdstolkning. Kammarkollegiet ger också ut den skriftliga vägledningen *God Tolksed* (Kammarkollegiet, 2011). I *God Tolksed* finns en beskrivning av tolkens yrkesroll, riktlinjer för god yrkesutövning och hänvisningar till de lagtexter som reglerar tolkarnas yrkesverksamhet. I början av vägledningen finns en kärnfull mening, lånad från domstolarnas vittnesed, som man kan säga sammanfattar en auktoriserad tolks förhållningsregler: *Intet förtiga, tillägga eller förändra* (Kammarkollegiet, 2011:4). Vid närmare betraktande av denna mening kan man komma fram till olika slutsatser om vad den egentligen betyder. Innebär frasen att tolken ska sträva efter en så ordagrann översättning som möjligt? Är det med hänseende till olika språks inherenta egenskaper och kulturförankring överhuvudtaget möjligt att följa den här riktlinjen bokstavligt? Om frasen inte ska

uppfattas bokstavligt, hur mycket kan tolken i så fall modifiera det som sagts i originalyttrandet innan det får förödande konsekvenser för samtalet?

Jag utgår i denna uppsats ifrån att tesen att *Intet förtiga, tillägga eller förändra* bäst förstås som att all *information* bör förmedlas, däremot inte nödvändigtvis disponerad eller stilistiskt uttryckt på exakt samma sätt som i originalyttrandet (Wadensjö, 1998:49). Enligt min uppfattning leder en strävan efter ”ordagrann” översättning sällan till större begriplighet och en idiomatisk översättning är en mer fri översättning som dock innehåller den vitala informationen från originalyttrandet. Genom att undersöka ett experimentellt, tolkat samtal och identifiera de tillfällen när tolken faktiskt gör utelämnningar, tillägg och förändringar av originalyttranden vill jag utvidga min kunskap om detta.

1.2. Syfte

Följande konkreta forskningsfrågor ligger till grund för undersökningen:

- Vilka typer av betydelsemässiga avvikelser uppstår under just det här tolkade samtalet?
- Får eventuella bortfall, tillägg eller förändringar av ursprungsyttanden i tolkens yttrande några uppenbara konsekvenser för samtalsparternas förståelse eller deltagande i samtalet?
- Hur manifesterar sig i så fall dessa?
- Leder längre talturer till avvikelser i den här tolkningssituationen?
- Finns det något mönster för i vilken språkriktning eventuella avvikelser uppstår? Är det automatiskt så, att avvikelser uppstår främst när tolken tolkar till sitt svagare språk?

Till grund för undersökningen ligger ett fiktivt tolkat samtal som spelats in, transkriberats och avvikelseanalyserats. Som tolk i samtalet fungerade uppsatsens författare, vilket ger en unik inblick i tolkens tankeprocess men inte i övrigt påverkar undersökningen. Jag hoppas att denna undersökning, trots sin begränsade omfattning, ska bidra till att nyansera synen på tolkens förhållningsregler och även belysa ett av tolkningens särdrag i förhållande till skriftlig översättning, nämligen att samtalet i sig är en viktig faktor för huruvida informationsöverföringen lyckas eller ej.

2. Bakgrund

2.1 Dialogens särdrag

Ett samtal mellan flera, en dialog, förutsätter till skillnad från en monolog att deltagarna både lyssnar och talar, samt att någon tar ansvar för att samtalet ska gå framåt. Ur tolkens perspektiv ställer detta krav på stor uppmärksamhet och lyhördhet, eftersom hon bör hålla reda på vem en talare riktar sig till och vems åsikt hen uttrycker. Ett yttrandes riktning och subjekt har i sin tur inverkan på yttrandets betydelse. Vems är åsikten som uttrycks? Om en annan person hade sagt samma sak, hade det betytt samma sak? (Wadensjö, 1998:78-79). Låt oss som illustrerande exempel ta epitetet *lilla gumman*. Om en mamma använder det uttrycket till sitt barn är det inget anmärkningsvärt, utan ett ganska ömt smeknamn. Tilltalar däremot en äldre man en affärskontakt mitt under ett möte med 20 personer med *lilla gumman* uppfattas det istället som nedvärderande. Ett tredje fall kan vara om en tonåring med tydligt förvrängd röst härmar sin förälders "lilla gumman" till en kamrat; det är tydligt att det inte är tonåringen själv som är upphovsman till frasen. Om tolken inte uppfattar den här ibland implicita informationen korrekt, kan det leda till att tolkyttrandena blir obegripliga.

2.2 Nära och avvikande återgivning

Wadensjö (1998:49-53) presenterar en analysmodell av tolkens yttranden som nya versioner av någon annans tidigare yttrande. Man kan alltså tala om återgivning och originalyttranden, vilka är de termer jag också har valt att applicera. Det finns flera möjliga typer av förhållanden mellan originalyttranden och återgivning. De två mest grundläggande funktionerna hos originalen, som påverkar återgivningarna, är funktionen som källtext och funktionen som kontext. När fokus riktas mot översättaraspekten av tolkning, och alltså yttrandens funktion som källtext, ligger det nära till hands att dela in återgivningen i nära återgivning och avvikande återgivning. Wadensjö (1998:50) definierar nära återgivning på följande sätt: "För att gälla som "nära återgivning" måste såväl dess innehåll som dess stil stämma väl överens med föregående original." Det jag dock kommer att behandla mer i detalj i min undersökning är tolkyttranden som *avviker* från originalyttranden. Härifrån har jag hämtat grunden för min avvikelseanalys. En liknande term är felanalys (Gile, 2011), men jag väljer här att kalla det avvikelseanalys eftersom, som Wadensjö påpekar (1998) : vad som är rätt eller fel är i mycket hög grad kontextberoende, särskilt i dialogtolkning.

2.3 Avvikelseanalys

Jag har fortsättningsvis utgått från Wadensjös (1998:52) modell när jag identifierat tolkens avvikande återgivningarna i det inspelade samtalet. Avvikelserna har jag sedan grupperat i tre övergripande fack, nämligen

- **Utelämnningar (reducerande återgivningar)**, vilket innebär att tolkens yttrande innehåller mindre information än originalyttrandet
- **Tillägg (expanderande återgivningar)**, vilket innebär att tolkens yttrande innehåller mer information än originalyttrandet, samt
- **Förändringar (substituerande återgivningar)**, vilket innebär att viss information från originalyttrandet saknas i det tolkade yttrandet, samtidigt som annan information tillkommit.

Wadensjös modell är mer omfattande och tar även upp summerande återgivningar och icke-återgivningar, men för min undersökning räcker en något avskalad variant.

Englund Dimitrova (1991:78) använder sig av en liknande klassificering av tolkens icke-verbala signaler och talar då om reduktion, addition och substitution enligt samma princip som ovan. Hon påvisar vissa mönster i hur de icke-verbala signalerna överförs av tolken. Reduktion är den vanligaste mekanismen; tolken ger färre icke-verbala signaler än de primära parterna gör. Substitution innebär att en rörelse utförs av tolken med en annan kroppsdel än den primära parten använde. Den vanligaste formen av substitution är att tolken gör en «mindre» men liknande gest jämfört med primärparten. Additioner innebär att tolken tar initiativ till gester som ingen primärpart utfört. Eftersom jag primärt undersöker den verbala återgivningen använder jag enbart Wadensjös kategorisering i mitt arbete.

En stor del av tolkningsprocessen beskrivs som att tolken behåller den mentala representationen av ett yttrandes betydelse, medan den yttre formen glöms bort (Seleskovitch, 1968, Tolkkunskap, 1986). Englund Dimitrova konstaterar i sin slutsats att de icke-verbala och verbala signalerna överförs av tolken på ungefär samma sätt: de av-, om- och nykodas av tolken. I min undersökning behandlar jag enbart de verbala signalerna, men det är ändå intressant att dra parallellen till de icke-verbala signalerna och kunna konstatera att forskningen visar på vissa likheter.

2.4 En dialogisk syn på tolkning

Wadensjö (1998:46) har som utgångspunkt att samtal innebär samspel och föreslår därmed en dialogisk modell. Till skillnad från en monologisk modell innebär det en syn där innebörden i tolkens yttranden inte är statisk utan precis som primärdeltagarnas i repliker ett resultat av den sociala, kollektiva aktivitet som samtalet utgör. Även Linell (1982:236) skriver att samtal är ett samspel mellan talare och lyssnare, där alla deltagarna gemensamt skapar kommunikationen.

Paul Grice har lagt fram ett antal samtalsmaximer som beskriver de regler som gäller samspelet i ett samtal, och som måste följas av deltagarna för att samtalet ska fungera. Maximerna är följande:

- Kvantitetsmaximen, som innebär att samtalsdeltagare bör ge tillräckligt med information, varken för mycket eller för litet.
- Kvalitetsmaximen, som innebär att samtalsdeltagare inte bör säga något som inte är sant, eller som de saknar bevis för.
- Relevansmaximen, som innebär att samtalsdeltagare bara bör säga sådant som är relevant samt
- sättsmaximen, slutligen, som innebär att samtalsdeltagare bör uttrycka sig tydligt, kortfattat och organiserat.

(1975, 1989 i Denham och Lobeck 2013:343).

Ur tolkperspektiv framstår det som lika viktigt att informationen överförs och återges korrekt som att samarbetet som håller samtalet uppe fungerar väl. Därför framstår frasen *intet förtiga, tillägga eller förändra* inte som tillräcklig för att beskriva vad tolken ska sträva efter. Utöver informationsöverföringen måste tolken också förstå de icke-verbala signalerna och det sociala samspelet för att tolkningen, och därmed samtalet, ska lyckas.

2.5 Turtagning

2.5.1 Turtagning inom diskursanalys

Ett viktigt begrepp inom diskursanalysen är turtagning. Förenklat kan man säga att begreppet innebär hur ordet fördelas mellan samtalsdeltagarna, eller vems tur det är att prata och hur länge den får behålla ordet. Norrby (2014:124) skriver om *turtagningsreglerna* som ”samtalets motsvarighet till trafikljusen” och poängterar att det i diskurs av en viss formalitetsgrad ofta är enkelt att urskilja turtagningsprocesserna. Skaaden (2013:121) definierar en taltur som allt det som sägs av en person tills att nästa person tar över.

2.5.2 Turtagning inom tolkning

Som vi redan har konstaterat är det nödvändigt för tolken att styra turtagningen i det tolkade samtalet. Skaaden (2013:120) konstaterar att det finns två grundläggande premisser för samspelet i ett samtal som skiljer sig radikalt åt mellan ett vanligt samtal och ett tolkat samtal. För det första förändras turtagningen, eftersom tolken med jämna mellanrum måste få ordet för att tolka, om samtalet överhuvudtaget ska kunna gå vidare. För det andra uppstår en tidsförskjutning mellan den feedback (återkopplingssignaler) som ges mellan talare och lyssnare. Feedback eller återkoppling är de signaler deltagare i ett samtal ger varandra för att visa att de lyssnar, att de förstår, att de håller med eller motsätter sig vad den andra parten säger (Englund Dimitrova, 1991:19), och kan bestå av icke-verbala signaler som t ex nickningar eller blickar, eller verbala signaler, t ex ord eller andra ljud. Man skulle kunna säga att det tolkade samtalet förs genom ett filter och därför inte ser exakt likadant ut som ett vanligt samtal.

Det finns olika strategier för att ta turen och överlämna turen. Precis som när det gäller feedbacken kan tolkens turtagningsstrategier ske verbalt, t ex genom att tolken avbryter en primärpart med att själv börja tala, eller icke-verbalt t ex genom gester, blickar, andning eller tonfall (Skaaden, 2013:123).

2.5.3 Tolkens retrospektion

Retrospektion är ett begrepp lånat från psykologin, som i den här uppsatsen innebär att tolken ser tillbaka på och själv analyserar sin insats under samtalet. Detta är en metod som är särskilt motiverad i detta fall, eftersom tolken samtidigt är uppsatsförfattaren. Det rör sig alltså om tolkens/uppsatsförfattarens egna kommentarer och reflektioner om hur det tolkmedierade samtalet förlöpte, utifrån hennes personliga erfarenhet och kunskapsbas, trots att detta påminner om en autoetnografisk metod (Hokkanen, 2013) är ändå syftet att enbart använda retrospektion, alltså minnet av hur uppgiften utfördes och inte andra värderingar (Ericsson & Simon, 1993).

I det första försöket till inspelning noterade tolken/uppsatsförfattaren att turena i samtalet blev väldigt långa. Det berodde främst på bristande turtagningsteknik från tolkens sida; hon kom sig inte för att gripa ordet, utan förlitade sig helt på sitt minne. Enligt tolkens upplevelse ledde detta till ett stort informationsbortfall i tolkningen. Längre turer innehåller mer information och är därför svårare att komma ihåg, även med anteckningar som stöd. Om en tur blir väldigt lång är det inte säkert att ens

anteckningarna hjälper. Vissa element faller helt enkelt i glömska när den kognitiva belastningen blir för stor (Gile, 1997/2002 i Pöchhacker, 2004:99).

I den senare inspelningen ansträngde sig tolken därför särskilt för att kontrollera längden på turerna. Denna strategi visade sig lyckad; med de kortare turerna följde ett bättre «flyt» i tolkningen, och åtminstone enligt tolkens uppfattning färre bortfall och övriga avvikelser mellan originalyttranden och återgivningar. Dock återstår det att undersöka om det trots detta, i den senare tolkningen, syns något samband mellan långa turer och avvikelser.

3. Material och metod

3.1 Förberedelser, situation och deltagare i samtalet

Materialet för undersökningen bestod av ett tolkat samtal som spelades in med bild och ljud. Ett försök till inspelning hade gjorts vid ett tidigare tillfälle, men misslyckats på grund av tekniska svårigheter som gjorde att ljudet inte fångades upp. Vid det första såväl som andra, lyckade försöket var ämnet och den simulerade situationen ett samtal kring nystartsjobb på Arbetsförmedlingen, där de primära deltagarna var en arbetssökande och en arbetsförmedlare. Tolken var fysiskt närvarande, alltså inte över telefon eller video vilket inte är helt ovanligt i dylika situationer. Tolken använde sig av anteckningar som stöd för minnet. Eftersom uppsatsförfattaren och tolken är samma person har jag insikter i tolkens tankeprocess baserade på minne och antecknade kommentarer jag gjorde precis efter tolkningen. Jag har även behållit anteckningarna jag gjorde under samtalet (vilket i en verklig situation hade krävt medgivande från deltagarna).

De två deltagarna hade rekryterats av Tolk- och översättarinstitutet för ändamålet och fick ersättning för sin insats. Det rörde sig alltså inte om en autentisk utan om en experimentell situation. Själva talet var dock inte bundet av något manus utan bara av allmänna riktlinjer i form av rollkort som hade getts till deltagarna i förväg, så på det sättet uppnåddes en relativ spontanitet och autenticitet i yttrandena. Deltagarnas talade språk hade en stilnivå som uppvisade ett visst mått av formalitet p g a den formella situationen som utgörs av ett institutionellt samtal, men samtalet fördes ändå på förhållandevis ledig svenska och franska. Den ena deltagaren, som hade rollen som arbetsförmedlare, talade svenska, och deltagaren som spelade arbetssökande talade franska.

Samtalet genomfördes i ett litet biblioteksrum. Deltagarna satt mittemot varandra vid ett bord, och tolken satt vid bordets kortända. På så vis bildades den triangeln av deltagare som är typisk och eftersträvansvärd för denna typ av tolkade samtal. Fördelen med denna konstellation är bl a att tolken markerar sin neutralitet genom att inte sitta vare sig bredvid eller mitt emot någon deltagare och även kan kontrollera den fysiska distansen till de övriga. (Apeland i Skaaden, 2013:139). Närvarande i rummet var även en person som var tekniskt ansvarig för inspelningen.

3.2 Transkription

Jag transkriberade hela samtalet utgående från videofilen, som var 33 minuter och 34 sekunder lång. En grov transkription finns som bilaga till uppsatsen (se bilaga 2) med syftet att göra hela materialet överskådligt. De exempel jag tar upp under rubriken Resultat och analys har fått en noggrannare transkription, för att underlätta läsarens förståelse av resultaten. Jag har använt en förenklad version av den transkriptionsnyckel Wadensjö (1998:73) har lånat av Sacks m fl. Den här transkriptionsmetoden härstammar från *conversation analysis* (på svenska ofta kallat samtalsanalys), som uppstod som en gren inom sociologin i mitten av 1900-talet. Conversation analysis fokuserar på människors interaktion

och organisation av sociala aktiviteter (Norrby, 2014:33). Jag har dock valt att utelämna icke-verbala signaler och att inte särskilt markera pausers längd o dyl, eftersom jag inte anser att det tillför särskilt mycket till transkriptionen i den här undersökningen. Mitt fokus är avvikelser i informationsöverföringen och därför är det främst orden, *texten* i sig som är relevanta. En av frågorna jag utgår från är, som sagt, hur stor inverkan det har på samtalet när tolken avviker *betydelsemässigt* från originalyttranden, alltså ändrar på innebörden i det sagda med hjälp av ord. Därför faller det sig naturligt att främst rikta uppmärksamheten mot delar av samtalet där detta kommer fram. En stark fördel med den här transkriptionsprincipen är också att den följer språkens (i det här fallet svenskans och franskans) normalortografier, vilket underlättar läsningen och inte fäster onödigt uppmärksamhet vid förhållandet mellan konventionerna inom tal- respektive skriftspråket.

Jag har översatt de franska replikerna till svenska (markerat i kursiv nedanför varje replik) utifrån principen att ligga så nära källtexten som möjligt utan att frångå korrekt svenska. Jag har alltså främst arbetat utifrån principen att «ta läsaren till texten». (Schleiermacher, 2010)

3.3 Etiska överväganden

Deltagarna i samtalet fyllde i och undertecknade en blankett (se bilaga 3) där de skriftligen gav sitt samtycke till medverkan. Den grundläggande etiska principen i undersökningen var att allt inspelat material enbart ska komma till användning inom ramarna för undersökningen och inte delas med utomstående. Av blanketten framgick även att deltagarna har rätt att när som helst avbryta sin medverkan (Vetenskapsrådet, 2002).

3.4 Att definiera effekt

Det är omöjligt att veta vad som försiggår i de primära samtalsdeltagarnas tankeprocesser. Däremot kan vi se tecken på att förståelse har uppnåtts bl a genom att analysera samtalet utifrån Grice maximer (se ovan under 2.4). Utifrån detta skapades följande parafraserade kriterier för att avgöra om de primära samtalsparterna har förstått varandra:

- att frågor besvaras på ett begripligt sätt
- att det finns logisk koherens inom yttranden och inom själva samtalet
- att turtagningen förlöper smidigt (utan längre sekvenser med långa pauser, samtidigt tal o dyl)
- att frågor saknas angående t ex förtydligande, ingen uttrycker att de inte har förstått.

Dock måste man naturligtvis ta i beaktande, att även om det enligt dessa maximer och kriterier verkar som om samtalsdeltagarna har förstått varandra, kan vi aldrig vara helt säkra. Det ligger i tolkningens natur att primärdeltagarna inte kan förstå varandras språk- hade de kunnat det, hade de ju inte behövt tolk överhuvudtaget. Därför är de inte heller kapabla att själva avgöra om informationen gått fram mellan dem.

3.5 Att hitta exempel

Under hela samtalet förekommer ett brett spektrum av avvikelser som sträcker sig från mindre, språkliga förskjutningar till uppenbara betydelsemässiga diskrepanser, men det finns inte utrymme för att detaljanalysera varje förekomst. Därför har jag gjort ett urval. De grunder jag hade för att motivera exemplen var följande:

- a) Det måste finnas en tydlig semantisk avvikelse mellan originalyttrande och tolkat yttrande.
- b) Avvikelsen ska inte bara vara ett rent språkfel (t ex inkorrekt artikelbruk på franska eller oprecis men begriplig terminologi på svenska).
- c) Avvikelsen ska inte enbart utgöras av en modifierad ordningsföljd av informationsenheter.

Jag valde att utgå från de här grunderna för att fånga upp de passager i samtalet som tydligast uppvisade avvikelser. De utgår även från en allmän konsensus inom litteraturen om kontakttolkning om vilka avvikelser som faller inom ramarna för «korrekt översättning». Bl a Roderick Jones (2002), som förvisso skriver om konferenstolkning men ändå kan anses relevant, presenterar ett antal olika tekniker för tolken att effektivisera sina yttranden genom att ändra ordningsföljd på de olika betydelseenheter i ett yttrande. Det kan sägas föreligga en allmän acceptans för, och ibland även ett stort behov av, att tolken disponerar om originalyttrandens meningsstruktur och ordningsföljd t ex för att garantera ett idiomatiskt språkbruk. All betydelse från originalyttrandet bör dock ändå finnas med i tolkyttrandet.

Under hela samtalet gjorde tolken en stor mängd yttranden som uppfyllde ett eller flera av kraven, men för att avgränsa ett tillräckligt smalt forskningsområde gjorde jag kraven förhållandevis precisa. Det innebar också att jag kunde fokusera på de passager som uppvisade de mest omfattande avvikelserna. Utifrån transkriptionen och videofilen har jag identifierat 9 yttranden av tolken som kvalificerar sig enligt de här kriterierna, och de utgör mitt kärnmaterial för undersökningen.

4. Resultat och analys

Transkriptionsnyckel återfinns i bilaga 1. AS betyder arbetssökandes yttrande, AF arbetsförmedlares yttrande och T tolkens yttrande.

4.1 Utelämningar

Den överlägset största kategorin av avvikelser är utelämningar, alltså att tolkens yttrande innehåller mindre information än originalyttrandet. Av de nio exempel jag valt ut totalt, är det fem stycken som illustrerar tolkyttrandet där verbala element från originalyttrandet har utelämnats.

Exempel 1

- 1 AS: Si je comprends bien c'est donc je je cherche un travail et je demande à... je dis ensuite
Om jag förstår rätt så är det , alltså jag söker ett arbete och jag frågar jag säger sen
- 2 à mon employeur que j'ai la possibilité éventuellement d'avoir une aide de l'état et
till min arbetsgivare att jag eventuellt har möjlighet att få ett bidrag från staten och
- 3 je...et...comment ça se passe : je lui donne des papiers, je lui fait ?..je...eh
→ *jag...det är...hur går det till, ger jag honom papper, gör jag? ...eh*
- 4 T Ja, så om jag förstår rätt så går det till så att jag jag söker ett jobb...och så säger jag till min
- 5 arbetsgivare att ja har möjlighet att få statligt stöd för det här och sen så ger jag dom
- 6 → vissa papper eller...?

Den informationsenhet som utelämnas av tolken i exempel 1 är den arbetssökandes fråga ”hur går det till?”. I tolkyttrandet kan man observera ett stigande tonfall och ordet ”eller” som indikerar att en fråga ställs, men det framgår inte verbalt att den arbetssökande uttryckligen vill veta hur det går till att få ett nystartsjobb.

Kan man då i nästa yttrande upptäcka någon effekt av denna utelämning? Nästa replik i dialogen består av att arbetsgivaren förklarar förfarandet när en person tilldelas ett nystartsjobb. Den icke uttryckta frågan får alltså trots allt sitt svar. Möjliga förklaringar till det skulle kunna vara att det framgår av resten av den arbetssökandes yttrande att han vill veta mer om processen, eller också att arbetsförmedlaren verkligen uppfattar tolkens oprecisa ”eller...?” med frågeintonation som en uppmaning till att förklara vidare.

Exempel 2

- 1 AF Ja..Inte...det...inte riktigt så fungerar det inte. I det här fallet så har vi på Arbetsförmedlingen,
- 2 jag som din handledare har redan här ett möjligt arb... ett möjligt nystartsjobb till dig. Så så då
- 3 har jag vart i kontakt med en arbetsgivare och sagt att jag har en person som som eh som som
- 4→ har rätt till ett nystartsjobb som vi skulle vilja em och så tittar dom på det och säger ”ja men vi
- 5→ kan anställa nån” inför det här sen så tittar vi på dom papper du behöver.
- 6 T C'est pas vraiment comme ça que ça marche donc euh moi donc
Det är inte riktigt så som det går till alltså öh jag alltså

- 7 Eeeh moi donc votre conseillère mmm j'ai déjà parlé aux employeurs potentiels euh
Ööh jag alltså er rådgivare mm jag har redan pratat med potentiella arbetsgivare öh
- 8 donc je leur...contacte et je leur je leur dit que j'ai...
så jag till dem...jag kontaktar dem och jag säger till dem till dem att jag har...
- 9 une personne qui eeh qui pourrait être approprié pour un pour un travail chez eux et
en person som skulle kunna vara lämplig för ett arbete hos dem och
- 10 qui a aussi le droit à avoir un travail d'insertion.
som också har rätt att få ett nystartsjobb.

I exempel två, vilket utgörs av sekvensen som följer direkt efter exempel 1, utelämnar tolken information som finns alldeles i slutet av arbetsförmedlarens originalyttrande. Informationen består av att den potentiella arbetsgivaren ska överväga anställningsmöjligheten och sedan säga ja, samt att arbetsförmedlaren och någon annan, oklart vem, ska titta på vissa papper. Detta överförs inte av tolken. Om man utgår från att den övergripande betydelsen i originalyttrandet är att det är Arbetsförmedlingen snarare än arbetstagaren själv som kontaktar arbetsgivaren, kan man ändå säga att den har framgått även i tolkens återgivning.

Detta styrks av att det inte heller i detta fall verkar uppstå någon större effekt på samtalets fortsättning. Efter detta yttrande frågar den arbetssökande om han inte har något val gällande arbetsplatsen, vilket kan förstås som en logiskt koherent reaktion på faktumet att han får veta att det inte är han själv som väljer arbetsgivare.

Exempel 3

Exempel 3

- 1 AF → Är det däremot så att du till exempel har suttit i fängelse och nu är fri...villkorligt frigiven
 2 → då är det Kriminalvården och då speciellt frivården du behöver vända dig till och då ett
 3 intyg därifrån.

- 4 T Et si vous avez été en prison c'est plutôt vers la...euh vers les les personnes de qui
Och om ni har varit i fängelse är det snarare till...öh...till personerna som tar hand om
- 5 s'occupent de l'administration de de des prisons en Suède qu qu'il faut se tourner.
fängelsernas administration i i i Sverige som man måste vända sig.

I exempel 3 består utelämnandet av «fri...villkorligt frigiven» samt «och då speciellt frivården». Det här är information som återfinns i slutet av en lång taltur hos arbetsförmedlaren. I sammanhanget är det här en mycket viktig informationsenhet, eftersom den arbetssökande är just villkorligt frigiven. Det framkommer också senare i samtalet att detta faktum är förenat med en viss skamkänsla och att den arbetssökande inte gärna vill att arbetsgivaren ska få reda på det.

Vad blir effekten? Den arbetssökande uppvisar inga tecken på att inte ha uppfattat betydelsen i denna sekvens heller. Dock kan man tänka sig att det förblir oklart exakt vad som förväntas av den arbetssökande; alltså att han bör vända sig till sin egen frivårdsinspektör och ingen annan. Dock återkommer arbetsförmedlaren till de här instruktionerna i samtalets slutfas, och då återger tolken att det är till frivårdsinspektören den arbetssökande ska vända sig. Man kan notera att det då är den arbetssökande som frågar hur han ska gå tillväga för att få intyget som behövs. Det beror med största sannolikhet på att han inte fått den informationen tidigare i samtalet. Den direkta effekten av den här utelämningen är följaktligen att den arbetssökande går miste om viktig information.

Exempel 4

1 AS → *Non mais dites-lui' ... Vous croyez sincèrement que...*
Nej men säg till henne....Tror ni ärligt att...

2 T Men tror ni verkligen på allvar att...

I exempel 4 utelämnar tolken i sin återgivning första delen av den arbetssökandes yttrande, där han talar direkt till tolken. Utelämningen beror troligtvis på att tolken uppfattar frasen som en samordningshandling från primärpartens sida, och reflexmässigt låter bli att tolka den.

Då uppstår en kort bit information som stannar mellan den arbetssökande och tolken och inte når hela vägen fram till arbetsförmedlaren, vilket det är tolkens uppgift att se till så den gör. Hade det rört sig om en längre sekvens skulle en situation ha uppstått där arbetsförmedlaren utestängdes från en konversation. Det är dock svårt att avgöra om detta faktiskt får någon direkt konsekvens i samtalet.

Exempel 5

1 AF Jag förstår din oro och jag kan tyvärr inte ge dig nåt mer svar än jag har gjort för att det är
2 helt enkelt ett villkor för att kunna vara berättigad till ett nystartsjobb att du måste ha det här
3 → intyget och det måste vi få och din arbetsgivare har rätt att se det. Jag är ledsen om jag inte kan
4 ge dig ett bättre svar än så, men...det är helt enkelt så det ser ut.

6 T Oui, je comprends votre inquiétude (...) Je suis désolée que je ne peux pas vous donner d'autre
Ja, jag förstår er oro (...) Jag är ledsen att jag inte kan ge er något annat
réponse que ça, que c'est une exigence pour avoir un
svar än det här, att det är ett krav för att få ett

7 un travail d'insertion que vous auriez ce certificat et que nous aussi on l'aura. Et je suis
ett nystartsjobb att ni får det här intyget och att vi också vi får det. Jag är

8 désolée mais c'est la réponse que je peux vous donner.
ledsen, men det är svaret som jag kan ge er.

Exempel 5 belyser en sekvens där tolken utelämnar ”och din arbetsgivare har rätt att se det”.

Här handlar det om information som redan kommit fram tidigare i samtalet. Därför uppstår ingen avgörande konsekvens av att informationen utelämnas just i detta återgivande.

4.2 Tillägg

Tillägg innebär att tolkens yttrande innehåller mer information än originalyttrandet (se avsnitt 2.3 ovan). I materialet förekommer följande exempel.

Exempel 6

Exempel 6 består av ett enskilt yttrande som kan sägas representera ett flertal förekomster av att tolken lägger till ordet ”donc” i början på sina franska återgivningar.

1 AF Du kommer ha viss kontakt med med eleverna

1 T → Donc vous aurez un certain contact avec les enfants
Så, du kommer att ha en viss kontakt med barnen

Det kan finnas flera orsaker till att tolken skjuter in denna diskurspartikel i sitt eget yttrande. Kanske är det en turtagningsstrategi; tolken vill visa att det nu är hon som har ordet och skjuter snabbt in ”donc” för att förhindra arbetsförmedlaren att tala vidare. Kanske är ordet en återkoppling på att

tolken har förstått vad arbetsförmedlaren sagt. Kanske är det ett sätt att göra den arbetssökande uppmärksam på att det nu är tolken som talar, innan den egentliga informationen i återgivningen behandlas.

Det är inte tydligt för den arbetssökande att det inte är arbetsförmedlaren som har sagt detta ”done”. Men innehållsmässigt är det ingen viktig information som försvinner och inget som läggs till gripet ur luften. Det är nog snarast att betrakta som en samordningsstrategi. Sett ur det perspektivet kan man konstatera att ”done” får en positiv effekt; det hjälper till att reglera turtagningen, att se till att en tur inte blir för lång, vilket i sin tur minskar risken för informationsbortfall.

Exempel 7

- 1 AS Vous croyez sincèrement que quand il sait que cette personne a
 Tror ni verkligen att när han vet att den här personen har
2 été jugée pour...a été jugée a été jugée et a eu 4 ans de sursis pour...
 dömts för...dömts dömts och fått fyra års villkorligt
- 3 T → Men tror ni verkligen på allvar att nån kommer vilja anställa någon som blivit
4 dömd? ...ja som har blivit dömd till fyra års villkorligt...

I exempel 7 ser vi hur tolken explicitgör information som i det egentliga originalyttrandet var underförstått, genom att lägga till ”kommer vilja anställa” när den arbetssökande i själva verket har uttryckt sig i en ofullständig mening utan att nämna något om anställning. Av sammanhanget kan man dra slutsatsen att det är det han syftar på, men tolken bryter ändå mot regeln att ”intet tillägga” som inte har sagts.

I den efterföljande repliken från arbetsförmedlaren preciserar hon att intyget är ett krav för anställning. Möjligen beror det på att hon uppfattat att den arbetssökande främst är orolig för huruvida någon överhuvudtaget kommer att vilja anställa honom. Dock skulle man kunna tänka sig att den arbetssökande egentligen främst tänker på hur han kommer att bli behandlad på en eventuell arbetsplats. Även detta är ett exempel där det är svårt att avgöra vad följderna av tillägget blir.

4.3 Förändringar

Förändringar (se beskrivning i avsnitt 2.3 ovan) innebär att att viss information från originalyttrandet saknas i det tolkade yttrandet, samtidigt som annan information tillkommit. Två exempel får belysa det jag har valt att kalla *förändringar*.

Exempel 8

- 1 AS → Mais vous avez dit vous avez dit préparez des plats aussi ?
 Men visst sa ni förbereda rätter också?
2 T → Men visst sa ni att förbereda mat också?

Precis som exempel 6 är exempel 8 ett enskilt exempel som får representera ett flertal förekomster i samtalet. Det som händer i exempel 8 är att tolken överför franskans *vous* till *ni* på svenska, vilket är semantiskt men inte pragmatiskt korrekt. I franskan är det naturligt att tilltala okända med *vous*, medan det naturliga i svenskan hade varit *du* och inte *ni*. Den stilistiska effekten på svenska mellan *du* och *ni* som tilltalsord till en person är betydande, med tanke på att *ni* numera är så sällsynt. Det kan uppfattas som att distansen mellan myndighetspersonen och den arbetssökande understryks ytterligare. Arbetsförmedlaren kan uppfatta den arbetssökande som överdrivet respektfull eller som om den inte

känner till svenska seder och bruk och kanske därför behöver få saker förklarade för sig på ett väldigt uttryckligt sätt, något som lätt kan uppfattas som nedlåtande av personen med mindre makt i situationen. Ingen vill bli talad till ”uppifrån”. Det här är alltså ett exempel på en avvikelse som får effekt i samtalet.

Exempel 9

- 1 AS Mais je vais être en contact avec les enfants parce que je parle pas bien suédois...
Men kommer jag att komma i kontakt med barnen, när jag inte pratar så bra svenska...
- 2 → Je suis pas...ça va être un peu difficile pour moi, tout ça.
Jag är inte...det kommer att vara lite svårt för mig, allt det där.
- 3 Ööh jaa kommer jag komma i kontakt med barnen, jag pratar ju inte svenska så bra, hur
- 4→ kommer det gå?

I exempel 9 ser vi hur tolken sammanfattar det som den arbetssökande säger till en fråga, trots att han bara uttrycker ett påstående. Arbetsförmedlaren svarar på en fråga hon inte vet inte har ställts, och den arbetssökande får ett svar på en fråga han inte ställt. Detta får dock ingen större effekt i samtalet.

4.4 Sammanfattning och övergripande observationer

4.4.1 Avvikelsernas påverkan av samtalet

För att undersöka i hur många fall avvikelserna påverkat samtalet eller inte sammanställdes också de olika förekomsterna i en tabell. Noteras bör, att varken Tabell 1 eller Tabell 2 gör anspråk på att tillhandahålla några matematiska eller kvantitativa slutsatser om materialet, eftersom de är baserade på ett urval av förekomster, utan endast ska åskådliggöra de utvalda exemplens fördelning.

Tabell 1

Avvikelse	Samtalet påverkas	Samtalet påverkas inte	Oklart om samtalet påverkas
Utelämningar	1	3	1
Tillägg	1	0	1
Förändringar	1	1	0
Totalt	3	4	2

Av tabellen kan man utläsa att samtalet ungefär lika ofta påverkas av tolkens avvikelser som det inte gör det. Utelämningarna påverkar samtalet i ett fall av fem, medan det i tre fall av fem inte påverkar samtalet. I ett fall av fem är det oklart om samtalet påverkas av utelämningen. Av de tre tilläggen är det ett som påverkar samtalet, ett som inte påverkar det och ett fall där det är oklart om en påverkan uppstår. Bland de två exempel som visade förändringar i tolkyttrandet hittades ett fall som påverkade samtalet och ett som inte gjorde det. Bland de förändringar som jag bedömer påverkar samtalet finns både exempel på när samtalet påverkas negativt (exempel 3) och positivt (exempel 6).

För att anknyta till devisen «intet förtiga, tillägga eller förändra» kan vi konstatera att tolken inte följde den till punkt och pricka. I samtalet förekom både utelämningar, tillägg och förändringar från tolkens sida. Detta till trots kan vi också konstatera att samtalet inte havererade. Detta pekar mot att alla samtalsparter, i enlighet med vad som diskuterades i bakgrunden till undersökningen, faktiskt strävar till att få samtalet att fungera och att någon av parterna kontinuerligt tar ansvaret för att samtalet ska fungera

Man kan tolka den informationen som framkommer av resultaten på två olika sätt:

- 1) Möjligen har tolkens avvikelser egentligen haft minimal inverkan på samtalets struktur, informationsöverföring och samordning. Viss information har, vilket framkommer av exemplen, inte förts över mellan de primära parterna, men det har inte i större utsträckning påverkat deras förståelse av varandra eller situationen.
- 2) Den andra möjligheten är att tolkens avvikelser haft vissa följder, som av naturliga skäl inte kunnat upptäckas av de primära deltagarna på grund av att de inte har kunskap att utvärdera tolkningen, och de har fått intrycket att tolkningen var korrekt, eftersom samtalet löpte smidigt utan några för dem uppenbara misstag. De primära deltagarna har alltså gått miste om information, men är inte medvetna om det. Detta illustrerar tolkens ansvar i kommunikationen. Av dessa bägge alternativ är det dock mest troligt att det föreligger en kombination av båda.

4.4.2. Avvikelseernas fördelning mellan språkriktningarna

Jag har även analyserat hur avvikelserna fördelar sig över språkriktningarna och på så sätt sammanställt nedanstående tabell. Orsaken till det var att jag ville se om avvikelser generellt förekommer mer frekvent i någon av språkriktningarna.

Tabell 2

Svårighetstyp	Tolken tolkar till franska	Tolken tolkar till svenska
Utelämnningar	3	2
Tillägg	1	1
Förändringar	0	2
Totalt	4	5

Av tabell 2 framgår att utelämnningarna är något vanligare när tolken tolkar till franska, medan förändringarna främst förekommer när tolken tolkar till svenska. Tilläggen förekommer i ett fall i vardera språkriktningen. Totalt fördelar sig avvikelserna relativt jämnt mellan de båda språkriktningarna och jag har inte iakttagit något tydligt mönster gällande vilken språkriktning som uppvisar flest avvikelser. Man hade kunnat vänta sig att de skulle förekomma fler avvikelser i de yttranden tolken tolkade från svenska till franska, eftersom svenska är ett starkare språk för tolken och även eftersom de svenska originalyttrandena gjordes av arbetsförmedlaren och generellt var mer informations- och terminologityngda.

5. Diskussion

Forskningsfrågorna jag ställde i uppsatsen var följande:

- Vilka typer av betydelsemässiga avvikelser uppstår under just det här tolkade samtalet?
- Får eventuella bortfall, tillägg eller förändringar av ursprungsyttanden i tolkens yttrande några uppenbara konsekvenser för samtalsparternas förståelse eller deltagande i samtalet?
- Hur manifesterar sig i så fall dessa?
- Finns det något mönster för i vilken språkriktning eventuella avvikelser uppstår? Är det automatiskt så, att avvikelser uppstår främst när tolken tolkar till sitt svagare språk?
- Leder längre talturer till avvikelser i den här tolkningssituationen?

Jag har identifierat de olika typerna av betydelsemässiga avvikelser utgående från Wadensjös (1998) modell och klassificerat utvalda, representativa exempel i de olika kategorierna *utelämnningar*, *tillägg* och *förändringar*. Modellen lämpade sig förhållandevis väl för denna typ av undersökning. En springande punkt var dock att kategorierna är så pass breda, att det inte var helt uppenbart var gränsen skulle placeras för att en avvikelse skulle vara tillräckligt betydande för att behandlas.

Vidare har jag analyserat hur dessa avvikelser påverkat samtalets förlopp och konstaterat att de i ca hälften av fallen hade en direkt effekt på efterföljande delar av samtalet, medan de i hälften av fallen inte hade någon påvisbar effekt. I de fall där avvikelserna hade en uttalad effekt på samtalet fanns både exempel på positiv och negativ inverkan på samtalets förlopp. I vissa fall går information förlorad, vilket inte nödvändigtvis uppmärksammas av de primära deltagarna. Det kan ändå förutsättas att sådana informationsbortfall är negativa och i en eventuell icke-experimentell situation skulle få allvarigare konsekvenser.

Något tydligt mönster för i vilken språkriktning de flesta avvikelserna uppstår har inte kunnat iakttagas. Något fler avvikelser förekom i de tolkyttranden som var på svenska, men skillnaden är inte markant och det kan inte anses bevisat att fler avvikelser klart och tydligt uppstod när tolken tolkade till sitt svagare språk, i det här fallet franska.

Jag har inte kunnat påvisa något samband mellan långa talturer och förekomsten av avvikelser i tolkens återgivning i det här samtalet.

Syftet med undersökningen var också att nyansera synen på tolkens förhållningsregler och även belysa ett av tolkningens särdrag i förhållande till skriftlig översättning, nämligen att samtalet i sig är en viktig faktor för huruvida informationsöverföringen lyckas eller ej. Analysen visar att trots att tolken inte bokstavligen följer uppmaningen att *intet förtiga, tillägga eller förändra* kan samtalet genomföras utan större svårigheter. Detta styrker en dialogisk syn på tolkens uppdrag: det hon gör är inte bara att överföra text, utan även att samordna samtalet. Alla samtalets deltagare samarbetar och upprätthåller tillsammans kommunikationen.

Resultaten av en så pass begränsad undersökning är inte generaliserbara och man kan inte dra några vittgående slutsatser från vad en enda tolk i ett enda samtal gör. Uppsatsen bidrar ändå till en ökad förståelse av tolkade samtal som en dynamisk och mångfacetterad process. Undersökningen ger även upphov till vidare frågor kring sitt ämne. Det är intressant att reflektera över när ett samtal generellt

kan anses ha lyckats, när ett tolkat samtal kan anses ha lyckats och det inbördes förhållandet mellan de två. När det gäller institutionella samtal, som i den här undersökningen, är då syftet snarare att information ska överföras eller att deltagarna ska samspela, och på så sätt kanske bygga upp ett förtroende och ett samarbete?

Det hade varit givande att i framtiden se liknande undersökningar kring ett icke-experimentellt samtal, och analysera huruvida viljan hos deltagarna att samspela och bidra till samtalet hade tett sig annorlunda. Även att ha andra variabler i experimentet kunde öppna för nya perspektiv, t ex om en liknande undersökning gjordes med ett språkpar som skiljer sig ännu vidare åt lingvistiskt än franska och svenska, med en mer erfaren tolk, eller med ett icke-institutionellt samtal som utgångspunkt.

Bibliografi

- Denham, Kristin E. & Lobeck, Anne C. (2013). *Linguistics for everyone: an introduction*. 2nd ed. Australia: Wadsworth Cengage Learning
- Englund Dimitrova, Birgitta. (1991). *När två samtalar genom en tredje. Interaktion och icke-verbal kommunikation i medicinska möten med tolk*. Stockholm: Stockholms universitet, Centrum för tvåspråkighetsforskning.
- Ericsson K. Anders & Simon, Herbert A. (1993) *Protocol Analysis*. Massachusetts. The MIT Press.
- Gile, Daniel. (2011). "Errors, omissions and infelicities in broadcast interpreting: preliminary findings from a case study" I: Alvstad Cecilia, Hild, Adelina, Tiselius, Elisabet, *Methods and strategies of process research. Integrative approaches in Translation Studies*. s. 201-218.
- Hokkanen, Sari. (2012). Simultaneous Church Interpreting as Service. *The Translator: Non-Professionals Translating and Interpreting. Participatory and Engaged Perspectives*: 201-309.
- Jones, Roderick. (2002). *Conference Interpreting Explained*. Manchester. St. Jerome Publishing.
- Kammarkollegiet. (2011). *God Tolksed*
http://www.kammarkollegiet.se/sites/default/files/god_tolksed.pdf. Läst 4.12.2014.
- Kammarkollegiet. (2014) Yrkeskvalifikationsdirektivet – ett samlat genomförande.
http://www.kammarkollegiet.se/sites/default/files/2014-08-27_remissvar_yrkeskvalifikationsdirektivet_-_ett_samlat_genomforande.pdf. Läst 25.11.2014.
- Linell, Per. (1982) *Människans språk*. Malmö. Gleerups.
- Norrby, Catrin. *Samtalsanalys*. (2014). Lund. Studentlitteratur.
- Pöchhacker, Franz. (2004). *Introducing Interpreting Studies*. London-New York. Routledge.
- Pöchhacker, Franz och Shlesinger, Miriam. *The interpreting studies reader*. (2002). London-New York. Routledge.
- Schleiermacher, Friedrich. (1998 el. 2010). Om de olika metoderna att översätta. I: Kleberg, Lars. *Med andra ord. Texter om litterär översättning*. Stockholm. Natur och Kultur. s. 115–130.
- Seleskovitch, Danica. (1968) *L'interprète dans les conférences internationales*. Paris. Lettres modernes.
- Skaaden, Hanne. (2013) *Den topartiske tolken*. Oslo. Universitetsforlaget.
- Tolkkunskap*. (1986). Utarbetat av Skolöverstyrelsen. Stockholm. Liber.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> läst 5.12.2014
- Wadensjö, Cecilia. (1998). *Kontakt genom tolk*. Stockholm. Dialogos.

Bilaga 1: Transkriptionsnyckel

Transkriptionsnyckel som använts i exemplen, förenklat efter Wadensjö (1998: 73)

'	fortsättningsintonation (vanligen med en stigande eller kvarhållen ton).
.	avslutningsintonation (vanligen med en fallande ton).
?	frågeintonation (vanligen med en stigande ton).
<i>kursiv</i>	författarens översättning av franskt tal till svenska.
→	den rad i transkriptionen som pilen pekar på är relevant för det som diskuteras i texten.
<u>understrykning</u>	den del av en rad i transkriptionen som diskuteras i texten.

Bilaga 2: Transkription

Arbetsökande = AS

Arbetsförmedlare = AF

Tolk = T

T Ja. Hej. Eh jag kanske kan ta och presentera mig först? Uh...

AF Mm.

T Bonjour, je m'appelle Cecilia, je suis l'interprète. Je vais interpréter tout ce qui est dit pendant cette conversation... euh je suis neutre et impartiale et je suis aussi tenue au secret professionnel... et vous pouvez vous tourner directement l'un l'un vers l'autre.

Eh, hej, jag heter Cecilia och jag är tolken. Jag kommer tolka allt som sägs under samtalet, jag är opartisk och neutral och jag har också tystnadsplikt. Och ni kan vända er direkt till varandra.

AF Okej. Vad bra. Då ska vi se vi ska kolla lite grann på dina möjligheter för att få ett nystartsjobb.

T D'accord, très bien nous allons nous allons voir un peu vos possibilités à avoir un travail d'insertion

AS Un travail d'inser...d'insertion...Qu'est-ce que, qu'est-ce que ça implique exactement ?

T Ett nystartsjobb, vad betyder det exakt?

AF Ja, ett nystartsjobb, det betyder att en arbetsgivare som anställer dig får en ersättning som motsvarar dubbla arbetsgivaravgiften.

T Donc, ça veut dire que un travail d'insertion ça veut dire que un employeur qui vous emploie reçoit deux fois la...une indemnité qui fait deux fois la charge patronale.

AS D'accord et et ça me concerne en quoi exactement ?

T Okej, och va vad va har det med mig att göra exakt?

- AF Det har med dig att göra att då för din arbetsgivare så blir det ju billigare för dom att anställa dig.
- T Donc ça vous concerne en cela que pour votre employeur ça devient moins cher pour eux de vous employer.
- AS D'accord, ok.
- T Okej.
- AF Så att det blir mindre kostnad för arbetsgivaren, vilket gör att det är lättare för dom att kunna anställa och då blir det lättare för dig att kunna få det här jobbet.
- T Donc ça coûte moins cher pour eux et donc comme ça ça devient plus facile de vous employer et pour vous ça devient plus facile de d'avoir d'avoir un travail.
- AS D'accord, d'accord.
- T Okej.
- AF Okej. Och din arbetsgivare kan få den här ersättningen lika länge som du har varit arbetslös och vad jag vet har du varit arbetslös i ungefär fyra år så åtminstone fyra år så kommer din arbetsgivare kunna få den här ersättningen.
- T Donc votre employeur peut avoir cette indemnisation cette indemnité pendant que aussi longtemps que vous êtes euh que vous avez été au chômage donc si j'ai bien compris vous êtes au chômage depuis environ quatre ans donc votre employeur peut avoir cette indemnité pour au moins quatre ans.
- AS D'accord, d'accord.
- T Okej, okej.
- AF Mm. Bra. Mm...Och den i den här dom här eh ersättningen den gäller för i princip alla typer av anställningsformer; det gäller både för tillsvidareanställning, vilket som är som heltidsanställning, fast anställning. Den gäller även för tidsbegränsade och deltidsanställningar så att spelar ingen roll vilken typ egentligen av egentligen vilken typ av anställning du har utan...
- T Cette indemnité concerne tout tous types de euh d'em d'emploi. Euh ça peut être les les cdi à plein temps, ou les cdd ou aussi eh des travail à mi temps ou a temps partiel.
- AS Si je comprends bien, c'est donc je je cherche un travail et je demande à...je dis ensuite à mon employeur que j'ai la possibilité éventuellement d'avoir une aide de l'état et je...et comment ça se passe : je lui donne des papiers je lui fait.....je...ehh

- T Ja, så om jag förstår rätt så går det till så att jag jag söker ett jobb...och så säger ja till min arbetsgivare att jag har möjlighet att få statligt stöd för det här och sen så ger jag dom vissa papper eller...?
- AF Ja..Inte...det...inte riktigt så fungerar det inte. I det här fallet så har vi på Arbetsförmedlingen, jag som din handledare har redan här ett möjligt arb... ett möjligt nystartsjobb till dig. Så så då har jag vart i kontakt med en arbetsgivare och sagt att jag har en person som som eh som som har rätt till ett nystartsjobb som vi skulle vilja em och så tittar dom på det och säger ”ja men vi kan anställa nån” inför det här sen så tittar vi på dom papper du behöver.
- T C’est pas vraiment comme ça que ça marche donc euh moi donc . Eh moi donc votre conseillère mmm j’ai déjà parlé aux employeurs potentiels euh donc je leur...contacte et je leur je leur dit que j’ai...une personne qui eh qui pourrait être appropriée pour un pour un travail chez eux et qui a aussi le droit à avoir un travail d’insertion.
- AS D’accord...Ça veut dire que j’ai j’ai pas de choix j’ai pas dans le choix de travail en fait, c’est ça ?
- T Så jag har inget att säga till om när det gäller vilket jobb då alltså?
- AF Egentligen tyvärr inte eftersom det är inte alla jobb som som är berättigade till att vara ett nystartsjobb eller alla arbetsplatser som går med på att anställa folk via nystartsjobb utan vi får in vissa dom här dom här ställena dom här arbetsgivarna är vill vill kan tänka sig att anställa folk via nystartsjobb och sen så har vi där att välja mellan och erbjuda dom som söker dom arbetstagarna, arbetssökarna som söker nystartsjobb.
- T Non, malheureusement pas, c’est pas comme ça que ça marche. Euh parce que ce ne sont pas tous les tous les travaux qui peuvent fonctionner comme des travail des travaux des travaux d’insertion donc ça ne marche pas pour tous lieux de travail euh donc nous avons euh nous avons ici une sorte de liste des des lieux de travail potentiels qui peuvent accepter de des personnes avec des sur les termes de travail d’insertion donc nous avons le choix parmi eux en fait.
- AS D’accord. Et et vous pouvez lui demander si si elle s’est basée sur mes compétences surmes.. sur ce que je sais faire, sur ce que sur ce que j’ai déjà dans mon cv ou bien si c’est...?
- T Vous pouvez vous parler directement...Ja, jag bara la till att ni kan tala direkt.
- AF Ja
- AS Désolé, je suis pas habitué
- T Ja, jag är inte van. Går det till så dom...Jag måste be om en upprepning. Est-ce que vous pouvez répéter ce que vous avez dit?

- AS J'ai pas l'habitude. Je voulais savoir si elle s'était basée sur mes compétences si elle... Si elle avait regardé mon cv avant de...
- T Ja, jag ville veta om det har att göra med min kompetenser, alltså om ni har tittat på min cv och... ja.
- AF Nej, tyvärr så är det inte så mycket så faktiskt, utan det är mera det att det är eftersom det här är en extrahjälp för dig eftersom du varit borta från arbetsmarknaden så pass länge och inte varit aktivt arbetsökande då går vi in och så "Här har vi vissa typer av jobb, vissa arbetsgivare" som kan, som vi kan hjälpa att anställa dig. Det har mer att göra med vilka arbetsgivare det finns tyvärr, mer än vad du har för vad du har på ditt cv som det ser ut just nu.
- T Non, malheureusement c'est pas comme ça que ça marche ehm... Donc, c'est un sorte donc c'est un sorte d'aide supplémentaire comme vous avez été absent du marché du travail pour pour tellement longtemps. Et vous avez pas été inscrit comme demandeur d'emploi actif, donc pour nous c'est... ehm non c'est plutôt que nous nous avons-nous avons certains employeurs qui qui peuvent accepter certains travaux qui peuvent accepter cette sorte d'emploi... Donc c'est plutôt c'est plutôt sur la terme de de l'employeur plutôt que de vo ... votre cv, votre compétence.
- AS D'accord. Et c'est quel type d'emploi alors qui...
- T Okej. Vad är det för nån typ av av anställningar, för typ av jobb?
- AF Just det jobbet som jag har tillgängligt just nu, det är, det är en tillsvidare tjänst, det vill säga anställning, det vill säga en fast anställning ekonomibiträde i ett storkök. I det här fallet är det på en skola. Och det betyder att du kommer få hjälpa till att förbereda mat, lite lättare lite lättare förberedelse av mat. Du kommer få ställa fram mat, plocka undan, ta hand om disk och städning av matsal och kök bland annat och även beställa en del varor. Det är vad det jobbet det jobbet innebär.
- T Hmm donc euh le travail dont je pense dont je pense maintenant qui est qui est actuel, c'est un cdi comme assistant économique dans une grande cuisine d'une école, donc c'est-à-dire que vous serez responsable de de aider a préparer des plats des plats assez faciles, de mettre la table, de de débarrasser après le repas euh de nettoyer aussi dans la cuisine et dans la salle à manger et aussi à aider avec à faire des des commandes des des produits.
- AS Mais assistant économique j'ai pas j'ai pas vraiment, fin, des compétences en économie j'ai pas...
- T Ekonomibiträde, jag har egentligen ingen kompetens inom ekonomi.
- AF Nej, den, just den arbets... titeln är lite missledande. Det är egentligen inte jättemycket med ekonomi å göra utan det är väl den biten är där att du beställer, du har ett visst ansvar att beställa hem varor och då ha koll på liksom hur mycket varor det ska beställas och hur budgeten ser ut och sådär. Så att det tror inte jag kommer vara några

problem även om du inte har jättemycket erfarenhet av ekonomiskt arbete, för att det är inte en jättestor del av jobbet för det första. Och för det andra så kommer ni vara två stycken, ni kommer vara två stycken ekonomibiträden som kommer kunna hjälpas åt, så att det tror jag inte kommer vara några problem.

T Non en fait c'est un titre un peu... euh qui n'est pas très exacte, parce que ça n'as pas tant a faire avec avec de l'économie. Donc la partie qu'on pourrait appeler économique, qui à quelque chose à voir avec l'économie, c'est plutôt cette tâche cette tâche de commander des produits alimentaires, donc à savoir combien il faut en commander et comment marche le le budget. Donc, ça va pas être trop trop de problème même si vous avez pas tant d'expérience dans les taches économiques. Et donc c'est pas une partie énorme de ce travail et en plus vous serez deux personnes à faire ça donc deux assistants qui travaillent ensemble donc ça va pas trop poser de problème.

AS Mais vous avez dit vous avez dit préparer des plats aussi ?

T Men visst sa ni att förbereda mat också?

AF Mm, så det du kommer få göra då det är att du kommer till exempel få göra i ordning sallad till maten, till lunchen, koka potatis eller ris eller pasta eller dom tillbehör som är till maten. Så det är mer såna saker inom matlagning så det är mycket enkel matlagning, mer förberedelse av mat.

T Et oui donc c'est-à-dire que vous pourriez être responsable de préparer la salade pour le déjeuner et aussi euh de préparer euh les pommes de terre, le riz, les pâtes, donc les...des tâches de préparation assez simple.

AS J'ai pas...j'ai jamais fait de cuisine en fait j'ai pas j'ai pas du tout...fin... ça semble pas très approprié pour...pour moi, tout ça.

T Jag har aldrig jobbat öh inom kök eller så, det det verkar inte särskilt lämpligt.

AF Jag tror inte att det, tror faktiskt inte att det är några problem med tanke på för det första så är det inte du har inte kommer inte ha största ansvaret för matlagningen i det här köket. Och för det andra så har så är ni två stycken, två stycken som har samma tjänst, som jobbar som ekonomibiträde så du kommer att ha nån som kan hjälpa dig med det här i början innan du kommer in i det. Jag tror att det är nånting du snabbt kommer kunna komma in i och kunna göra väldigt bra. Det tror jag inte är några problem.

T Ehm euh je ne crois pas que ça posera trop de problème. Comme j'avais dit vous auriez pas le...la responsabilité principale pour toute préparation dans dans cette cuisine et en plus comme j'avais dit euh vous seriez aussi deux personnes à à deux assistants économiques comme ça donc...au début avant que vous êtes y habitué il y aura quelqu'un pour vous aider et donc, euh je pense que vous pourriez vous y habituer rapidement et que vous le feriez très bien.

AS Mais j'ai jamais...fin...J'ai j'ai passé toute ma carrière dans la..dans le web design et j'ai travaillé là-dedans toute ma vie je et maintenant je me...je me retrouve dans une

cuisine. C'est un peu étrange, tout ça. Il y a pas des... il y a pas de possibilité de regarder d'autres emplois qui seraient plus appropriés pour moi, qui correspondraient plus à mon... à mes qualifications ?

T Öh, jag har ju grundat hela min karriär på webbdesign öh... Det verkar ganska underligt allt det här är ju mm... Finns det inga andra möjligheter att man skulle titta på nåt...nån anställning som skulle passa min bakgrund lite bättre?

AF Som det ser ut just nu just med nystartsjobb så är det är det är det den här anställningen jag har att erbjuda. Em du är...självklart så måste, är du inte tvingad till att tacka ja till det, men då måste du själv aktivt söka jobb via oss och då kan det ta längre tid innan du innan du får ett jobb och får en inkomst. Så... med just just nystartsjobb så är det det här jag har att erbjuda, det som jag har talat om. Det är det jag har.

T Donc en fait en ce qui concerne les travaux d'insertion et c'est celui là, ce travail-là que j'ai à vous offrir. Bien sûr vous êtes pas obligé de de l'accepter, eh mais si vous ne l'acceptez pas vous devriez euh chercher de l'emploi activement euh par nous, par l'Agence pour l'emploi et ça pourrait prendre beaucoup plus de temps avant que vous auriez vraiment un travail et des revenus.

AS Non mais j'ai pas dit que je l'acceptais pas, j'ai pas dit ça. Je...je demande juste si...si il est pas possible d'ouvrir des possibilités ailleurs, des.. C'est ça que je...

T Ja, jag menar inte att jag inte skulle ta emot det, men jag undrar bara om det inte finns några andra möjligheter att..

AF Ja jag förstår, nej tyvärr, det, det är det, det är det som finns nu.

T Oui oui je comprends. Non. Malheureusement c'est ce que je peux vous offrir.

AS D'accord. Et...et ce travail il est où ?

T Eh, okej, och var finns det här jobbet ?

AF Det här jobbet finns på en skola som ligger här centralt i i Stockholm här i Stockholm. Inne i innerstan ligger det, den här skolan.

T Ce travail se trouve dans une école en centre-ville de Stockholm. Dans le centre.

AS D'accord.

T Okej.

AS Eh mais je vais être en contact avec les enfants parce que je parle pas bien suédois...Je suis pas....ça va être un peu difficile pour moi, tout ça.

T Öh jaa, kommer jag komma i kontakt med barnen, jag pratar ju inte svenska så bra, hur kommer det gå?

- AF Du kommer ha viss kontakt med med eleverna med tanke på att du kommer ju stå och lägga upp ma...faten med mat och se till att alla så att det går lugnt till så att barnen tar mat, men det är också det att även om du inte pratar svenska så bra, du har inte så mycket direkt kontakt med barnen. Dom har ju sina lärare med sig som hjälper dom att ta vad dom ska ha, utan ditt största ansvar är att se till att det finns mat åt dom att ta helt enkelt. Så att viss kontakt med barnen men inte jättemycket.
- T Donc vous aurez un certain contact avec les enfants euh mais donc, votre responsabilité principale, ce sera pourtant de de servir la plat et surveiller que que ça se passe tranquillement et qu'il y ait suffisamment des euh de plats et euh et euh... Donc même si si vous parlez pas très très bien le suédois vous êtes pas...vous auriez un certain contact mais pas énormément de contact pourtant avec les enfants.
- AS D'accord. D'accord eh. Mm ouais. Et qu'est-ce qu'il faut, qu'est-ce qu'il faut faire, quelle est la démarche à suivre pour ...pour entrer en contact ? Si j'ai bien compris c'est à... Vous êtes déjà en contact avec l'employeur.
- T Mm, okej, öh va vad kommer bli nästa steg? Om jag förstod rätt så är ni redan i kontakt med den här arbetsgivaren.
- AF Mm, vi är i kontakt med den här arbetsgivaren. Det vi behöver nu, det vi behöver från dig för att vi ska kunna fortsätta med det det är att först så behöver vi en blankett från dig, där du själv skriver upp den tidsperiod du varit borta från arbetsmarknaden. Och förutom det så behöver du också ha ett intyg på som visar på orsaken till varför du varit borta från arbetsmarknaden. Eftersom du varit borta från arbetsmarknaden så pass länge och inte varit aktivt arbetssökande så behöver vi ha ett intyg på orsaken till det.
- T Et donc... Oui, c'est vrai que nous sommes en contact avec cet employeur. Ce dont nous avons besoin de de vous maintenant, c'est un formulaire ou vous vous même vous remplissez la durée de la période...de la période euh que vous avez été absent du marché de travail. Et puis il nous faut aussi un certificat euh sur la raison de pourquoi vous étiez absent pendant tant de temps pendant tant de temps, comme vous n'avez pas non plus été actif dans votre, votre demande d'emploi.
- AS Un certificat, un certificat de quoi ? Je comprends pas...
- T Ett intyg, va, vad för nån typ av intyg ?
- AF Alltså vilken typ av intyg du behöver eller varifrån du behöver få intyget, det beror helt på hur din situation ser ut. T ex har du varit hemma och tagit hand om ett sjukt barn till exempel och inte kunnat jobba därför och har fått försörjningsstöd eller soc...ekonomiskt bistånd, då är det kommunen du bör vända dig till. Är det så att du har varit sjuk och sjukskriven och fått sjukpenning eller sjukersättning eller så, då är det Försäkringskassan du behöver vända dig till för då är det därifrån du ska få ett intyg. Är det också är det däremot så att du till exempel har suttit i fängelse och nu är fri...villkorligt frigiven då är det Kriminalvården och då speciellt frivården du behöver vända dig till och få ett intyg därifrån.

- T Donc euh ça dépend euh euh donc ça dépend complètement de complètement de de votre certi...situation d'où vous obtenez ce certificat. Donc par exemple si vous êtes vous avez été absent du marché de travail pour pour la garde du enfant malade, vous vous tournez vers, si vous avez aussi reçu une aide sociale c'est plutôt vers la commune il faut se tourner. Et mais si vous avez été malade ou vous avez reçu une indemnité de maladie ou une indemnité journalière de maladie c'est plutôt vers l'Agence de la Sécurité Sociale. Et si vous avez été en prison c'est plutôt vers la...euh vers les personnes de qui s'occupent de l'administration de des prisons en Suède qu'il faut se tourner.
- AS C'est absolument nécessaire, ce document ?
- T Är det helt nödvändigt det här intyget?
- AF Ja, intyget, det är ett villkor för att få ett nystartsjobb. Du måste ha det här intyget med dig.
- T Oui, c'est une des exigences pour avoir un travail d'insertion.
- AS Je sais même pas comment, je sais...je sais même pas comment l'obtenir. Enfin, et après ça sera donné a mon employeur et je, enfin je...C'est bon, je vais même pas avoir le travail. Non, c'est...ça me paraît pas...ça me paraît pas faisable.
- T Jag vet inte ens hur man ska få tag på det och sen så kommer det att ges till min arbetsgivare, och sen kommer jag inte ens få det här jobbet. Jag vet inte hur det ska gå till.
- AF Det jag kan säga om det det, det är att ja, din arbetsgivare kommer få se det här intyget, det har dom rätt till. Men dom arbetsgivarna som går med på att anställa folk via med ett nystartsjobb, dom är ju också medvetna om att det kan vara folk från helt olika bakgrunder, att det är nån som vart sjukskriven en längre tid eller någon som varit tagit hand om en släkting eller ett sjukt barn och inte kunnat jobba. Eller någon som suttit i fängelse och är villkorligt frigiven. Så att, av dom anledningarna tror jag inte du behöver vara orolig för att arbetsgivarna är väl väl medvetna om vilka bakgrunder dom här anställda kan ha.
- T Ce que je peux dire là-dessus, c'est que oui, votre employeur va pouvoir voir ce certificat. Mais il faut aussi se rappeler que les employeurs qui sont dans ce programme de travail d'insertion, ils savent très bien que les personnes qui y participent ils ont, ils peuvent avoir des des situations, des histoires très différentes des personnes qui ont été atteinte par la maladie qui se sont occupé des membres de famille qui ont été malades ou qui ont servi du temps dans un prison qui sont en fait en train de servir son sa punition euh pour le moment. Et donc, ils ils sont, ils sont complètement au courant de ça et ils savent très bien que c'est comme ça que ça marche.
- AS Non mais dites-lui...Vous croyez sincèrement qu'un employeur va va va employer quelqu'un quand il sait que cette personne a été jugée pour...a été jugée a été jugé et a eu 4 ans de sursis pour...fin...C'est complètement fou, vous pensez... Pourquoi est-ce

que vous avez besoin de montrer ce document a l'employeur ? Qu'est-ce que ça vous apporte au final ? Je ne comprend vraiment pas quelle est la nécessité de ça.

T Men tror ni verkligen på allvar att nån kommer vilja anställa någon som blivit dömd...som ja, som har blivit dömd till fyra års villkorligt fängelse...Det är ju helt galet. Tror ni verkligen på allvar att det kommer fungera? Varför... varför måste man ens visa det för för arbetsgivaren? Vad, vad är meningen? Vad vad ger det egentligen?

AF Det det ger, för det första, det är att det e helt enkelt det är ett villkor det är är ett villkor som har satts upp för att man ska kunna få ett nystartsjobb. För att ett nystartsjobb är till för människor som av olika anledningar inte har kunnat vara ute på arbetsmarknaden och då behöver man få se att den orsaken finns. Att det är en giltig orsak, så att det inte, så att nystartsjobb inte går till folk som vart kapabla och kunnat söka jobb men som har valt att inte göra det. Det är därför man har satt upp dom här villkoren att det intyget behövs.

T Donc, ce qui ça apporte c'est en fait que c'est tout simplement, c'est une des exigences pour avoir un travail d'insertion. Et les travaux d'insertion ça existent justement pour les personnes qui n'ont pas pu être présents sur le marché de travail. Donc, il faut qu'il y a une raison valable pour que ces travaux, les travaux d'insertion ne sont pas donnés, aux personnes qui ont en fait eu une capacité de travail.

AS Je comprends que l'administration ait besoin de ça mais je sais pas pourquoi est-ce que à ce moment là l'employeur ait besoin de ça. Qu'est-ce que ça apporte?

T Ja, jag förstår att för administration så är det nödvändigt med det här intyget men jag förstår inte varför arbetsgivaren absolut måste se det. Varför det?

AF Därför att arbetsgivaren har rätt till att få se det här intyget. Och sen är det ju så att arbetsgivaren behöver ju inte få veta exakt varför du, vad du är dömd till eller hur, utan ...den behöver bara...det arbetsgivaren har rätt att se är ett intyg som säger den här personen har är villkorligt frigiven, och det är ett intyg från Kriminalvården och det är det som är fallet, och det är allt. Det är allt Arbetsgivaren behöver få reda på. Sen kan jag också säga det att arbetsgivaren har i sin tur ingen rätt att vidarebefordra den där dom här uppgifterna till dina arbetskollegor, om du oroar dig för såna saker. Din arbetsgivare har tystnadsplikt, får inte föra vidare den här informationen fr av dom här intygen till någon annan.

T Oui, donc c'est parce que l'employeur a le droit de voir euh de voir ce certificat. Mais c'est pas oblige..obligatoire que le...l'employeur sache exactement euh euh vous avez été jugé à une punition avec sursis euh par le soin pénitentiaire. Donc, tout ce que l'employeur a droit de savoir c'est que vous avez été jugé mais pas exactement pourquoi et comment. Et en plus il faut aussi savoir que l'employeur a aussi une est aussi tenu à la confidentialité donc il aura pas le droit...de transmettre cet information à vos collègues par exemple. Donc, si si c'est cela qui vous inquiète c'est vraiment pas nécessaire.

- AS Je vous ai demandé pourquoi est-ce qu'il a besoin de voir ça, et vous me répondez parce que il a le droit. Je suis désolé, mais ça apporte absolument rien. Vous répondez pas à ma question là.
- T Jag frågade varför arbetsgivaren har rätt att se det här intyget och du svarade att det är för att dom har rätt till det. Jag är ledsen men det ger verkligen ingenting. Ni svarar ju inte på min fråga.
- AF Nej, det jag menar med det är att eftersom det här är via ett nystartsjobb så det är helt enkelt så att en arbetsgivare som anställer någon via ett nystartsjobb och vet för då vet dom från början att det är en person som inte har kunnat arbeta. Dom behöver få veta varför så att dom vet hur dom ska förhålla sig till den till dom här personerna dom anställer och det betyder inte att dom kommer bete sig annorlunda mot dig jämfört med dom andra anställda och särbehandla dig på något sätt utan det är helt enkelt det att dom har som arbetsgivare... Dom måste få ha rätt till att få veta orsaken till varför du inte har kunnat jobba. Det är därför dom har rätt att se det. Det är helt enkelt så att det är en rätt dom har när det gäller nystartsjobb.
- T Euh non ce que je voulais dire c'est que... c'est parce que il s'agit d'un travail d'insertion que l'employeur a ce droit de de savoir ces choses sur la personne qu'ils vont employer dès le début parce qu'ils ont un besoin de savoir pourquoi cette personne a été absente du marché de travail. Cela veut pas dire que l'employeur va vous traiter différemment ou que vous aurez...qu'il y aura des des différences dans la façon dont vous êtes traité ou sur le lieu de travail. Mais donc, c'est seulement qu'ils ont un besoin de savoir pourquoi vous avez été absent.
- AS Je vois pas, je vois vraiment pas pourquoi. Et vous savez comment on traite les gens qui ont qui ont un passé avec la justice ? Vous savez comment les employeurs traitent les gens qui ont un passé avec la justice ? Ben voilà, ils emploient pas. Voilà c'est tout, c'est tout simple.
- T Jag förstår verkligen inte varför det är så. Vet du hur dom hur man behandlar folk som har ett förflutet när dom har blivit dömda av...Hur dom behandlas av arbetsgivare? Dom anställs helt enkelt inte.
- AF Jag kan förstå, jag kan förstå att du är orolig för det. Absolut, det förstår jag. Men eftersom den här arbetsgivaren är då, liksom har gått med på att anställa via nystartsjobb, då vet dom ju från början redan innan dom börjar anställa människor att det är bland annat människor som har suttit i fängelse som kan komma ifråga för att börja jobba hos dom. Så då har dom på nåt, då har ju dom redan från början sagt att "ja vi har ingenting emot vi har liksom inga svårigheter eller problem med att anställa människor som kommer därifrån". Det är nånting som dom har gått med på redan från början. Jag förstår din oro och jag kan tyvärr inte ge dig nåt mer svar än det jag har gjort för att det är helt enkelt ett villkor för att kunna vara berättigad till ett nystartsjobb att du måste ha det här intyget och det måste vi få och din arbetsgivare har rätt att se det. Jag är ledsen om jag inte kan ge dig ett bättre svar än så, men...det är helt enkelt så det ser ut.

- T Oui, je comprends votre inquiétude. Eh mais donc le... l'employeur en acceptant de de ce programme de travail d'insertion, ils savent que ils ont- ils auront peut-être à faire à des personnes qui ont été en prison, et ils savent ça dès le début. Donc, ils sont au courant et ça ne pose aucun problème pour eux et je suis désolée que que je ne peux pas vous donner d'autre réponse que ça, que c'est une exigence pour avoir un un travail d'insertion que vous auriez ce certificat et que nous aussi on l'aura. Et je suis désolée mais c'est la réponse que je peux vous donner.
- AS C'est une exigence que vous avez crée qui est absolument pas nécessaire mais bon fin.... Comment on fait ...Qu'est-ce que...Comment est-ce que j'obtiens ce papier, qu'est que est-ce qu'es, comment est-ce qu'on monte le dossier ? C'est ce que je veux savoir.
- T Ja, det är ett krav som ni har hittat på som inte tjänar nånting till alls. Nåja. Men det jag vill veta är: hur, hur får man tag i det här pappret och hur lägger man ihop en ansökan?
- AF Ja, det du behöver göra det är att du behöver ta kontakt med frivården, din frivårdsinspektör, som jag antar att du har från kriminalvården. Den personen hjälper dig att skaffa ett intyg. Du tar med dig det intyget tillsammans med den här blanketten som du själv fyller i och då när du har med dig det så går vi igenom alla papper. Då har jag mera information och mera papper från arbetsgivaren. Då kan vi fylla i en ansökan tillsammans och skicka iväg alla papper då.
- T Euh donc ce dont vous avez besoin de faire c'est de de contacter votre inspecteur de soin pénitentiaire qui va vous aider à à créer ce certificat. Euh donc il faut que vous ait ce certificat et aussi le formulaire que vous remplissiez vous-même. Vous apportez ces papiers ici. Et moi, je vais apporter un peu plus d'information sur sur ce programme et sur le travail et ensemble nous allons essayer de monter ce dossier.
- AS D'accord, et quand est-ce que quand est ce qu'il est possible d'avoir un rendez-vous ?
- T Okej, och när kan vi ha ett möte?
- AF Ja, så snart om du har lyckats få tag på det här intyget. Men jag skulle jag skulle säga att vi kan sätta ett möte kanske om inom fjorton dar, om två veckor kanske, så får du ordentligt med tid på dig att skaffa det här intyget.
- T Euh oui, on va faire le prochain rendez-vous dès que vous aurez ce certificat. Je dirais peut-être dans deux semaines, quatorze jours. Comme ça, ça vous donne suffisamment de temps pour obtenir ce certificat.
- AS D'accord, d'accord. Très bien. Merci
- T Okej. Det går bra.
- AF Bra. Då sätter vi ett möte om två veckor igen.
- T Donc, le prochain rendez-vous dans 14 jours.

AS

D'accord.

AF

Vad bra. Tack så mycket.

Bilaga 3: Medgivande

Hej!

Jag ska genomföra en studie av ett tolkat samtal där ni har blivit rekryterade att delta som rollspelare. Inspelningen av samtalet kommer att analyseras utifrån olika tolktekniska aspekter. Jag är tacksam för att ni deltar i studien. För frågor och mer information om studien är ni välkomna att kontakta mig på e-postadressen nedan.

Vänliga hälsningar,

Samtycke till att medverka i studien

Jag har tagit del av informationen om studien och jag är medveten om att mitt deltagande i studien är frivilligt och helt anonymt. Jag har också förstått att det insamlade materialet enbart kommer att användas i forskningssyfte och att jag när som helst kan avbryta deltagandet utan att behöva motivera varför.

Ort och datum

Namnteckning